

SVERIGES SKOLKURATORERS FÖRENING

2009-09-28

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet (Ds 2009:25)

Sveriges Skolkuratorers Förening välkomnar en skollag som sätter barnet i fokus, betonar alla elevers rätt till likvärdig utbildning, har en tydlig lagfäst värdegrund för alla skolformer och som är icke-konfessionell. Positivt är också att regleringen av skolor omfattar alla skol- och verksamhetsformer samt att man kraftigt begränsar befrielse från den obligatoriska undervisningen. Detta främjar jämställdhet och likabehandling. Skyldigheten att anmäla alla elever som anser sig kränkta är bra. Den ökade rättssäkerheten för elever och vårdnadshavare är också positiva förändringar i lagförslaget liksom den utökade och samlade elevhälsan.

Sekretesslagstiftningen behöver ses över så att den stämmer för den nya elevhälsan.

Sammanfattning

För Sveriges Skolkuratorers Förening, som i många år krävt att alla elever ska ha tillgång till skolkurator, är det glädjande att den nya skollagen föreslår en elevhälsa som omfattar psykosociala insatser och tillgång till skolkurator. Men det finns fortfarande många frågor som behöver besvaras, t.ex. skolkuratorns yrkeskompetens, funktion och uppdrag. Uttrycket tillgång till behöver förtydligas.

Sveriges Skolkuratorers Förening är en ideell förening för skolkuratorer. Vi fokuserar därför vårt svar huvudsakligen på de avsnitt som berör elevhälsan och skolkuratoren.

Kapitel 2 Huvudmän och ansvarsfördelning

Det är bra att den samlade elevhälsan föreslås omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Bra är också att skolan ska arbeta hälsofrämjande och förebyggande.

Skolkuratorsfunktionen behöver dock specificeras. Skolans uppdrag gynnas om den psykosociala kompetensen genomsyrar skolans struktur på alla nivåer: individ-, grupp- och organisationsnivå. Kuratorn, som är skolans sociala och psykosociala expert, arbetar individuellt med elever och föräldrar, ger konsultation och handledning till lärare samt gör skolsociala kartläggningar. Dessutom arbetar kuratorn på grupp- och organisationsnivå med värdegrundsfrågor, trygghet och trivsel, diskrimineringsfrågor, mobbningsförebyggande arbete, krisarbete, hälsofrågor, drogförebyggande, stresshantering m.m. Allt detta arbete behöver formuleras tydligt som ett uppdrag för kurator.

Tillgång till behöver specificeras så att det blir tydligt att elev, lärare och förälder kan få kontakt med skolkurator på egen hand inom rimlig tid. Eleven bör dessutom ha rätt till kontakt med elevhälsan oavsett förälders, lärares eller annans inställning. Elevhälsans omfattning bör bland annat baseras på elevunderlaget. Kuratorsresursen måste dessutom vara av den omfattningen att arbete på alla nivåer ges utrymme.

Den kompetens som krävs för skolkuratorns arbete framgår inte i lagförslaget. Lärares och studie- och yrkesvägledares behörighet specificeras i lagförslaget men inte skolkuratorns. Övriga inom elevhälsan, skolläkare, skolsköterska och psykolog, har alla en skyddad yrkestitel och därmed givna behörighetskrav. För att säkerställa kvalitén i skolkuratorsarbetet anser vi att behörighetskraven för skolkurator bör framgå tydligt. De som vänder sig till en skolkurator ska kunna veta vilken grundläggande kompetens kuratorn har.

Elevhälsans uppdrag och mål bör formuleras i en gemensam paragraf för att understryka kravet på bland annat samverkan och förebyggande arbete.

Elevhälsan bör ha ett gemensamt ansvar för att genomföra hälsobesöken. Dessa har inte bara medicinska utan också psykosociala och psykologiska aspekter. För detta behövs elevhälsans alla professioner – de tillgodoser eleven på olika sätt.

Fortbildningskravet kräver förtydligande. Gäller det även elevhälsans personal? Regelbunden handledning och fortbildning är nödvändiga för skolkuratorn för att bibehålla yrkeskompetensen. Samma gäller för övriga yrkeskategorier inom elevhälsan.

Som ytterligare ett led i kvalitetssäkringen önskar föreningen en central funktion som driver och bevakar forskning och utveckling av det psykosociala arbetet i skolan.

Kapitel 3 Barns och elevers utveckling mot målen

Sveriges Skolkuratorers Förening tillstyrker att förslaget om bestämmelsen med innebörden att elevernas utveckling ska stödjas genom elevhälsan hör hemma under denna rubrik. Elevhälsans kompetens blir på så sätt en självklar del av hela den process som ska stödja lärandet och inte någon avskild verksamhet som man tar till när det inte fungerar.

Åtgärdsprogram ska beslutas av rektor för elev som är i behov av särskilt stöd. Enligt lagförslaget ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Vi anser att samråd alltid bör ske med elevhälsan. Elevhälsan kan ha kunskap som inte rektorn har – kunskap som behövs för att ta ställning till om åtgärdsprogram ska upprättas och till utformningen.

Kapitel 5 Trygghet och studiero

Vi anser att samråd ska ske med elevhälsan vid disciplinära åtgärder. Bland annat bör den psykosociala kompetensen tydligare få komma den disciplinära beslutsprocessen till del. En skolsocial utredning gjord av skolkurator är ett betydelsefullt underlag då beslut ska fattas. Det är också viktigt att skolans disciplinära åtgärder bygger på forskning och utvärderingsresultat.

Kapitel 27 Åtgärder mot kränkande behandling

Skyldigheten för skolans personal att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling av barn och elever är bra liksom skyldigheten att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Avslutningsvis:

Den psykosociala kompetensen behöver genomsyra allt arbete inom skolan. Förändringsprocesser, utvecklingsarbete, systematiskt kvalitetsarbete, ledning och styrning är alla exempel på arbetsområden som gagnas av detta.

För Sveriges Skolkuratorers Förening

Catarina Göransson Malmgren
ordförande